

Latviskie suvenīri kā kultūras mantojums - Kritēriji

Mērķis: Veicināt tūrisma mītņu suvenīru veidošanas tradīcijas lauku tūrismā, izstrādājot kritērijus, kas tūrisma uzņēmējiem palīdzēs veidot kvalitatīvus, pieprasītus un latvisko kultūras mantojuma identitāti reprezentējošus suvenīrus.

Esošā situācija: Latvijā visbiežāk ar suvenīriem tiek izprasti īpaši veidoti priekšmeti ar valsts vai pilsētas simboliku, kā arī amatnieku izstrādājumi, kas radīti Latvijā. Tie nopērkami tūrisma informācijas centros, suvenīru veikalos un gadatirgos. Lauku tūrismā nav izveidojusies tradīcija suvenīru veidošanai, dāvināšanai un pārdošanai ar savas naktsmītnes, svinību nama vai ēdināšanas vietas simboliku. No esošajiem suvenīru veidiem, kas ir pieejami Latvijas naktsmītnēs, var minēt: pildspalvas, vannas istabas piederumi: ziepes, zobu pastas mazos iepakojumos, informatīvas brošūras vai pastkartes ar naktsmītnes kontaktiem un simboliku. Tomēr arī minētie priekšmeti ir vairāk izplatīti viesnīcās vai lielos viesu namu kompleksos un pieejami bezmaksas kā servisa sastāvdaļa.

Suvenīru priekšrocības: Suvenīrs kalpo kā emocionāla atmiņa ar vietu vai objektu, kuru ir apmeklējis viesis un vēlas kādu piemiņu no vietas paņemt līdzi vai uzdāvināt kādam sev tuvam cilvēkam. Suvenīru galvenā priekšrocība ir tā spēja ilgtermiņā nest vietas vai objekta identitāti, papildinot cilvēka emocionālo stāstījumu ar vizuālu, aptaustāmu vai citādi praktisku informāciju. Ja suvenīrs ir veiksmīgi izstrādāts, tas var nest vietas vai objekta reklāmu gan ilgtermiņā daudzu gadu garumā gan arī kvantitatīvi sasniedzot jaunus potenciālus klientus.

Kritēriji veiksmīga suvenīra izstrādei:

(kritēriji nav norādīti secībā)

- **FUNKCIONĀLS, ĒRTI LIETOJAMS UN KVALITATĪVS**

Suvenīrs, kas ir praktiski izmantojams un atbalsta kādu cilvēka reālu vajadzību, kalpo ilgāk un tiek biežāk izmantots un rādīts saviem paziņām un draugiem. Paralēli funkcionalitātei, jāpārdomā arī tā lietojamība. Piemēram, kabatas nazis, kas ir skaists un teorētiski funkcionāls, bet tā atvēršanai jāpielieto liels spēks un izveicība, nebūs praktisks un ātri vien tiks aizmests. Lai suvenīrs būtu ilgtermiņā funkcionāls, tam jābūt arī pietiekami kvalitatīvam, lai tas labi kalpotu zināmu laika periodu .

! Nekvalitatīvs vai neērti lietojams suvenīrs var kalpot kā antireklāma.

- **SUVENĪRAM IR SAVS STĀSTS, PAMATOJUMS**

Ja suvenīra izstrāde ir saistīta ar kādu stāstu, leģendu, ticējumu vai vietas nosaukumu, suvenīrs palīdzēs šo stāstu aiznest "tautās". Lai stāsts būtu spēcīgs, tam ir jābūt kaut kādā mērā patiesam, ticamam un aizraujošam. Tas var būt stāsts ar misticisma pieskaņu, stāsts, kas atspoguļo dzimtas vai vietas vēsturi un vērtības vai vienkārši stāsts, kas saistās ar vietas nosaukumu. Galvenais, ka suvenīrs kādā veidā: vizuāli vai funkcionāli atspoguļo stāstu.

- **NES NOTEIKTU LATVISKO, REĢIONĀLO VAI LOKĀLO IDENTITĀTI**

Ikviena vieta vai objekts, kas atrodas Latvijā nes ne tikai lokālo identitāti, bet arī reģionālo un latvisko identitāti. Tas nenozīmē izmantot visur valsts simboliku vai karoga krāsas. Būtiski ir nebūt pretrunā ar

vērtībām, kas identificējas ar latvisko, valstisko vai reģionālo. Piemēram suvenīra izveidē izmantot materiālus, kas iegūstami tepat Latvijā, kas tradicionāli izmantoti reģionā un tos veidot sadarbībā ar vietējiem amatniekiem. Ja suvenīrā iespējams izmantot krāsas vai zīmes, izmantot latviskos rakstus vai krāsas, kas asociējas ar Latviju vai noteiktu reģionu. Ja tiek izmantotas dzīvnieku, augu vai citas simbolikas, tad izvēlēties tās, kas dzīvo un aug Latvijā vai īpaši izplatītas reģionāli vai lokāli.

- **MŪSDIENĪGS UN INNOVATĪVS**

Lai suvenīrs uzrunātu mūsdienīgu cilvēku, tam ir idejiski un dizaina ziņā jābūt gaumīgam, kā arī funkcionāli adekvātam mūsdienu cilvēka vajadzībām un prasībām. Suvenīrs var būt izgatavots no tradicionāla materiāla vai tradicionālā dizaina, bet funkcionalitātei tomēr ieteicams būt mūsdienīgai. Lai cik interesants būtu dizains vai ideja, tomēr vairākums apmeklētāju tomēr funkcionālu vajadzību vadīti izvēlēties kurpes nevis pastalas un sērkoņus, nevis divus akmeņus. Ja spēsiet būt inovatīvi un pārsteigt apmeklētāju ar suvenīra ideju, piedāvājot ko tādu, kas līdz šim nebūs bijis redzēts, apmeklētājs noteikti būs lepns par iegādāto suvenīru un vēlēties parādīt to maksimāli daudziem cilvēkiem.

- **ATBILSTOŠS LAUKIEM UN ATPŪTAI PIE DABAS**

Gan funkcionāli, gan asociatīvi lauku tūrisma suvenīram ir būtiski reklamēt Latvijas laukus un dabu. To var panākt gan ar ideju, gan materiālu, gan dizainu, gan garšām, gan smaržām. Ieteicams izmantot dabīgos materiālus, raupjas formas, izvēlēties funkcionāli tādus suvenīrus, kas nepieciešami cilvēkam laukos vai ceļojumā un atpūtā pie dabas.

- **ZEMAS IZMAKSAS RAŽOŠANĀ**

Gan tūrisma mītnes saimnieka gan apmeklētāja interesēs, lai suvenīrs būtu ekonomisks. Tas var būt dārgāks, kā masveida līdzīgas funkcijas priekšmets, tomēr tam nevajadzētu sasniegt mākslas priekšmeta vērtību. Suvenīru pārdošanu nevajadzētu uztvert kā biznesu, bet kā papildus servisa un reklāmas pasākumu.

- **SAISTĪTS AR LAUKU TŪRISMA SAIMNIECĪBU: NOSAUKUMU, INTERJERU VAI PIEDĀVĀJUMU**

Tūrisma mītnes suvenīrs ir neliela daļa no kopumā saimniecībā piedāvātā, tamdēļ būtiski, ka tas papildina interjera dizainu, piedāvājuma kompleksu, nosaukumu, utt. Ja saimniecība specializējas uz aktīvo atpūtu, tad ieteicams izvēlēties suvenīrus atbilstoši aktīvās atpūtas cienītāju vajadzībām. Ja saimniecība piedāvā plašu pakalpojumu pirts vai SPA pakalpojumus, tad suvenīrus ieteicams veidot labsajūtai un skaistumam.

Idejas suvenīriem:

Alus vai vīna pudeļu korķu attaisāmie, glāžu un krūžu paliktņi ar vietējo pastaigu taku karti, daudzfunkcionāli kabatas naži, termoss, krūzes, t-krekli, pirts cepures un citi piederumi, tējas izlase no vietējām pļavām, virtuves koka piederumi: koka dēļi, karotes, lāpstiņas, u.c., kabatas lukturīši, palielināmie stikli, mušu pletnes, atslēgas piekari, mugursomas vai tarbas, tauriņu keramie tīkli, ogošanas un sēņošanas grozi, lietusmēteļi, paštaisītas ziepes, šrubji ar vietējo augu izmantošanu, mājas ražotā lauku labumu produkcija: vīns, siers, medus, ievārījums, u.c., rotaslietas, tekstilija izstrādājumi no dabīgiem materiāliem, latviskos rakstos adītas zeķes, cimdi, ausaines, šalles, u.c.,